

Світлана Мітряєва АВТОРИТЕТНИЙ УЧЕНИЙ

Гордість Закарпаття – це не тільки природа, це також і люди... Становлення, розвиток і результати діяльності Ужгородського національного університету, філій академічних установ у краї тісно пов'язані з ім'ям основоположника і лідера наукової думки у сфері слов'янознавства Івана Михайловича Гранчака. Це ім'я добре відоме в царині історичної науки не тільки Закарпаття, не тільки України, а й у багатьох центральноєвропейських країнах.

Талановитий організатор і вчений, автор багатьох наукових публікацій, досвідчений вдумливий фахівець і надзвичайно працьовита людина, він зробив вагомий внесок у розвиток наукових зв'язків Закарпаття з країнами Центральної Європи, виховав не одне покоління істориків-славістів, досвідчених науковців і практиків, які формують і послідовно забезпечують державну аналітичну складову зовнішньої політики України.

Іван Михайлович залишив по собі пам'ять як фундатор академічної науки на Закарпатті. В 60-х роках минулого століття саме він започаткував роботу із заснування Ужгородського відділу європейських країн Інституту історії НАН України, який після того очолював протягом довгого періоду часу. Ним було створено невеликий академічний колектив фахівців, до складу якого увійшли Степан Пруниця, Олексій Хланта, Андрій Керекеш, Омелян Русин, Петро Халус, Петро Студеняк, Світлана Мітряєва.

Маючи високий авторитет у міжнародних наукових колах, глибокі знання та неабиякий організаторський досвід, І. Гранчак послідовно налагоджував наукові академічні зв'язки невеликої академічної філії, Ужгородського університету, з відомими науковими установами України, СРСР, сусідніх європейських країн – Чехословаччини, Угорщини, Румунії та Польщі.

Саме він був ідеологом та організатором проведення на Закарпатті великих міжнародних і всесоюзних наукових конференцій з проблем

балканістики і слов'янознавства, які стали системними, а не епізодичними, і на які приїздили відомі вчені – славісти, балканісти, вчені, до наукових розвідок яких належали питання Центральної та Східної Європи. Власне, І. Гранчак і створив школу балканістики і слов'янознавства у краї.

Сам Іван Михайлович неодноразово представляв академічну науку Закарпаття на найпрестижніших вітчизняних та європейських наукових конференціях. Саме завдячуючи йому про історичну науку Закарпаття знали в багатьох куточках світу – і в Києві, і в Москві, і в Пряшеві, і в Будапешті, і в інших наукових центрах.

Він був принциповим керівником, заслужено користувався великою повагою друзів, колег, наукових співробітників і, безперечно, студентів.

І. Гранчак умів прислухатися до думки інших, легко находив спільну мову з усіма колегами, завжди допомагав добрим словом і порадою, щедро ділився своїм величезним досвідом, сприяв зростанню кваліфікації молодих науковців. Його поважали за високий професіоналізм, щире серце, принциповість, людяність і повагу до інших.

Але найбільшою перемогою в житті Івана Михайловича, джерелом радості і натхнення для нього була його міцна і дружна родина. Разом із дружиною Анною Дмитрівною в любові й чистоті людських відносин вони разом виховали прекрасних доньок: Ольгу (наразі доктор медичних наук Ужгородського національного університету) та Маріанну (кандидат педагогічних наук Ужгородського національного університету). Вони гідно продовжили науковий шлях батька, хоч і в інших галузях науки.

Зважаючи на пам'ять видатного вченого-славіста і його досягнення, було б доречно, на мою думку, започаткувати на історичному факультеті УжНУ щорічні «Гранчаківські читання» як продовження історичної ретроспективи знань про славистичну науку в краї, не забуваючи про те, Хто був її фундатором.

Володимир Задорожний ІВАН ГРАНЧАК У МОЄМУ ЖИТТІ

Про Івана Михайловича Гранчака написано дуже багато (Див., наприклад: Професор Іван Гранчак: (До 70-річчя від дня народження). – Ужгород, 1997. – С. 1-180). Його творчій особі присвячено десятки публікацій істориків, журналістів, педагогів.

У моєму скромному спогаді хотів би навести лише декілька фактів, що безпосередньо пов'язані з І. Гранчаком і мною. Саме І. Гранчак відіграв позитивну роль у тому, що сирохман В. Задорожний залишився працювати в Ужгородському держав-